

APEK

Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije
Stegne 7, p. p. 418
1001 Ljubljana
telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01
e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si
davčna št.: 10482369

Številka: 0612-67/2011/5
Datum: 01.02.2012

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije na podlagi tretjega odstavka 109. člena Zakona o medijih (Uradni list RS, št. 110/2006-UPB1, 36/2008-ZPOMK-1, 77/2010-ZSFCJA, 90/2010 Odl.US: U-I-95/09-14, Up-419/09-15, 87/2011-ZAvMS, v nadaljevanju: ZMed) po uradni dolžnosti v zadevi strokovnega nadzorstva televizijskega programa KANAL A, izdajatelja KANAL A d.o.o., Kranjčeva 26, 1000 Ljubljana, ki ga zastopa Marjetka Horvat, izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Agencija ugotavlja in izdajatelja KANAL A d.o.o., Kranjčeva 26, 1000 Ljubljana, opozarja na kršitev tretjega odstavka 84. člena ZMed, ker programska vsebina »Svet«, predvajana 20. 10. 2011 ob 17:59:58, med predvajanjem ni bila označena z ustreznim vizualnim simbolom, pred samim predvajanjem pa ni bilo predvajano ustrezno akustično in vizualno opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti.
2. Izdajatelj mora v roku enega (1) meseca od vročitve te odločbe v televizijskem programu KANAL A zagotoviti izvajanje programskih zahtev tako, da bo pred predvajanjem programskih vsebin, ki niso primerne za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti, predvajano ustrezno akustično in vizualno opozorilo, med predvajanjem pa ustrezen vizualni simbol v skladu s 14. členom Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/2011, v nadaljevanju: ZAvMS).
3. Posebni stroški v tem postopku niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija je 3. 11. 2011 prejela pritožbo zaradi prikazovanja prizorov nasilja v informativnih oddajah, na podlagi katere je po uradni dolžnosti na podlagi prve alineje drugega odstavka 109. člena ZMed uvedla postopek strokovnega nadzorstva in za potrebe analize pridobila posnetek televizijskega programa Kanal A, predvajanega 20. 10. 2011 od 17:30 do 19:30.

Agencija je v postopku strokovnega nadzorstva št. 0612-67/2011 preverjala, ali je bila programska vsebina »Svet« v obdobju, ki ga je agencija analizirala, predvajana v skladu s 84. členom ZMed ter Pravilnikom o določitvi vizualnega in akustičnega opozorila za programske vsebine, ki niso primerne za otroke in mladoletnike (Uradni list RS, št. 39/2007; v nadaljevanju: Pravilnik).

Agencija je izvedla analizo pridobljenih posnetkov televizijskega programa Kanal A in zasledila programsko vsebino »Svet«, predvajano 20. 10. 2011, z začetkom ob 17:59:58 in koncem ob 18:59:13. Agencija je iz analize ugotovila, da gre v primeru omenjene oddaje za

APEK

informativno programsko vsebino, v kateri so v času od 18:27:24 do 18:30:03 predvajali prispevek o ujetju in uboju nekdanjega libijskega voditelja Moamerja Gadafija. V prispevku so se ves čas od 18:27:32 do 18:28:04 predvajali amaterski posnetki vidno izmučenega, nezavestnega oziroma mrtvega Gadafija, z močno okrvavljenim obrazom in okrvavljenimi oblačili. Okoli Gadafija se na teh posnetkih tare skupina moških, ki ga bodisi nosijo bodisi razgaljenega in ležečega na hrbtu vlečejo po tleh. Enaki posnetki so se predvajali tudi ves čas od 18:28:52 do 18:29:04. Novinarčin glas je gledalcem posnetke še dodatno pojasnjeval: *»V dokaz pa svetovnim medijem pošljejo posnetke ubitega, s krvjo oblitega Gadafija. [...] Prehodna vlada trdi, da je bil Gadafi ranjen v spopadu, umrl pa naj bi za posledicami ran, vojaški viri pa poročajo, da so Gadafija našli v odtoku pod cesto. [...] Ob pol enih popoldne okrvavljeno truplo osovražnega diktatorja uporniki privlečejo na prašno ulico.«* Opisanih prizorov je več in obsegajo približno tretjino dolžine celotnega prispevka.

Agencija je ugotovila, da je šlo pri opisanih prizorih za eksplicitni, zelo nazoren in realističen prikaz vojnega nasilja, fizičnega mučenja in poniževanja. V posnetkih je prikazanih več bližnjih prizorov mučene in od pretepa ter telesnih poškodb iznakažene in okrvavljene osebe, ki lahko v gledalcu vzbudijo občutke tesnobe in groze. Zaradi bližnjih in tresočih kadrov ter glasnega vpitja ljudi v ozadju delujejo prizori nasilja zelo intenzivno, zaradi česar je možnost pojava omenjenih občutkov pri gledalcu bistveno večja. Dnevnoinformativna oddaja je sicer žanr informativne programske vsebine, v kateri se vsakodnevno pričakuje predvajanje določenih prizorov nasilja, nesreč in podobno, a je ob tem potrebno upoštevati, da ob navedeni uri tovrstne vsebine spremljajo tudi otroci in mladoletne osebe, na katere imajo lahko določene vsebine škodljiv vpliv. Zato je potrebno otroke in mladoletnike, predvsem pa njihove starše, na pojav nasilnih vsebin ustrezno in pravočasno opozoriti. Odgovornost staršev pa je, da odločijo, ali bodo opozorilo izdajatelja upoštevali ali ne. Zadevna programska vsebina bi morala biti zaradi vseh navedenih razlogov v skladu s tretjim odstavkom 84. člena ZMed med predvajanjem označena z ustreznim vizualnim simbolom, pred samim predvajanjem oddaje pa bi moralo biti predvajano primerno akustično in vizualno opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti. Agencija teh opozoril pred in med predvajanjem analizirane programske vsebine ni zasledila. Po telemetričnih podatkih podjetja AGB Nielsen je 16,2 odstotka ali približno 6.900 vseh gledalcev, starih od 4 do 14 let, ki so bili v Sloveniji v času trajanja prispevka pred televizijskimi zasloni, spremljalo televizijski program Kanal A.

Tretji odstavek 84. člena ZMed določa, da televizijski programi lahko predvajajo informativne in izobraževalne programe ter umetniška avdiovizualna dela, ki vključujejo prizore nasilje ali seksualnosti ob upoštevanju estetskih in etičnih meril, ki jih sami vnaprej določijo. Televizijski prizori, ki vključujejo nasilje ali seksualnost se lahko izjemoma predvajajo tudi v drugih oddajah, pod pogojem, da ne gre za vsebine, ki bi kršile estetska in etična merila iz prejšnjega stavka. Pred začetkom predvajanja oddaj in del iz prvega stavka oziroma prizorov iz drugega stavka tega odstavka mora biti objavljeno akustično in vizualno opozorilo, da niso primerne za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti, med njihovim predvajanjem pa morajo biti označene z ustreznim vizualnim simbolom. Prvi odstavek 4. člena Pravilnika določa, da mora biti vizualni simbol jasno viden, razumljiv in prepoznaven, medtem ko tretji odstavek 4. člena Pravilnika določa podobo vizualnega simbola.

Skladno s prvim odstavkom 138. člena in tretjim odstavkom 146. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 47/2009 Odl.US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 8/2010; v nadaljevanju: ZUP) je Agencija izdajatelju poslala poziv k izjasnitvi št. 0612-67/2011/3 (v nadaljevanju: Poziv) z dne 23.12. 2011, v katerem ga je pozvala, da v roku osmih (8) dni od prejema poziva poda morebitne pisne pripombe k ugotovitvam Agencije.

APEK

Izdajatelj je v odgovoru na poziv, ki ga je Agencija prejela 16. 1. 2012, navedel, da so bili v konkretnem primeru v informativni oddaji »Svet« objavljene popolnoma enaki slikovni posnetki kot v vseh ostalih medijih po svetu, saj je šlo za agencijske posnetke. Izdajatelj navaja, da si ne predstavlja, da bi morala biti konkretna dnevnoinformativna oddaja pred pričetkom in ves čas trajanja opremljena z akustičnim oz. vizualnim opozorilom, da je vsebina neprimerna za otroke in mladoletnike. V tem primeru, tako namreč navaja izdajatelj, bi morala biti praktično vsaka dnevnoinformativna oddaja opremljena s tako označbo, kar pa bi bilo v očitnem nasprotju z namenom označevanja programskih vsebin. Izdajatelj meni, da mora biti označba o neprimernosti vsebin, če naj ta doseže svoj namen, prej izjema kot pravilo. Izdajatelj na koncu še navaja, da je zaščita otrok in mladoletnikov primarna naloga staršev oziroma zakonitih zastopnikov in da je bistvena odločitev o tem, ali otrokom dovolijo spremljati dnevnoinformativne oddaje, ki po svoji naravi vsebujejo prizore ali vesti, ki jih otrokom lahko prihranimo, na njih samih.

Agencija je omenjeno izjasnitev izdajatelja preučila in ugotovila, da ta ne oporeka ugotovitvam Agencije, da so bili v obravnavani informativni programski vsebini »Svet« predvajani prizori eksplicitnega, zelo nazornega in realističnega prikaza vojnega nasilja, fizičnega mučenja in poniževanja. Argument, da so bili posnetki prikazani tudi v vseh ostalih medijih po svetu, ne vpliva na odločitev Agencije, saj Agencija ne more presojati o predvajanju vsebin v medijih, ki niso v njeni pristojnosti.

Agencija se ne strinja z navedbo izdajatelja, da bi v primeru uporabe zaščite (opozorilo in simbol) tovrstnih vsebin morala biti vsaka dnevnoinformativna oddaja opremljena z opozorilom o neprimernosti vsebine za otroke in mladoletnike. Od izdajatelja se ne pričakuje, da ne poroča o neprijetnih dogodkih, a mora izbrati način poročanja, ki je v skladu z zakonodajo. Agencija meni, da za namen informiranosti gledalcev o ujetju in uboju Gadafija omenjeni prizori niso bili nujno potrebni za predvajanje, še posebej ne na tako odkrit način in v tolikšnem obsegu. Če pa je izdajatelj presodil, da želi omenjeno vsebino na ta način vendarle objaviti, pa bi moral pred in med predvajanjem zadevne vsebin izvesti ustrezno z zakonom določeno zaščito.

Agencija se strinja z navedbo izdajatelja, da je zaščita otrok in mladoletnikov primarna naloga staršev in da je na njih samih, ali otrokom dovolijo spremljati dnevnoinformativne oddaje. Ob tem je pa ključna vloga izdajatelja, da na ustrezen in pravočasen način starše (posledično pa tudi otroke) jasno opozori, da predvajana programska vsebina vsebuje prizore, ki niso primerni za določeno starostno skupino, kot to predpisuje zakonodaja. Odgovornost staršev pa je, kako bodo presodili opozorila in simbole ter se odločili, ali bodo otrokom dopustili ogled takšne vsebine.

Agencija še enkrat poudarja, da v analizirani programski vsebini »Svet« ni sporno poročanje o krutem dogajanju na splošno, temveč način, na katerega je bil dogodek posredovan gledalcem. V konkretnem primeru poročanja o ujetju in uboju Gadafija je šlo za prizore z visoko stopnjo okrutnosti. Kot je Agencija zapisala že v pozivu k izjasnitvi, je v posnetkih prikazanih več bližnjih prizorov mučene in od pretepa ter telesnih poškodb iznakažene in okrvavljene osebe, ki lahko v gledalcu vzbudijo občutke tesnobe in groze. Zaradi bližnjih in tresočih kadrov ter glasnega vpitja ljudi v ozadju delujejo prizori nasilja zelo intenzivno, zaradi česar je možnost pojava omenjenih občutkov pri mlajših gledalcih bistveno večja. Dnevnoinformativna oddaja je sicer žanr informativne programske vsebine, v kateri se vsakodnevno pričakuje predvajanje določenih prizorov nasilja, nesreč in podobno, a je ob tem potrebno upoštevati, da ob navedeni uri tovrstne vsebine spremljajo tudi otroci in mladoletne osebe, na katere imajo lahko določene vsebine škodljiv vpliv. Zato je potrebno

otroke in mladoletnike, predvsem pa njihove starše, na pojav nasilnih vsebin ustrezno in pravočasno opozoriti.

Na podlagi dejstev, ki izhajajo iz analize in na podlagi Izdajateljeve izjasnitve, Agencija ugotavlja, da Izdajatelj analiziranega programa ni predvajal skladno s programskimi zahtevami in omejitvami, ki so po ZMed veljale za televizijske programe v času predvajanega programa. V primeru, ko Agencija z odločbo ugotovi kršitve, skladno s prvo alinejo tretjega odstavka 109. člena ZMed Izdajatelju izda pisno opozorilo in odredi, da se ugotovljene kršitve v programu odpravijo v predpisanem roku. Tekom postopka strokovnega nadzorstva je dne 17. 11. 2011 sicer začel veljati nov Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/2011; v nadaljevanju: ZAvMS), ki pa v drugem odstavku 47. člena določa, da se postopki v zvezi z nadzorom nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz ZMed, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona in do njegove uveljavitve niso bili končani, končajo po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona. Zato je Agencija postopek v celoti vodila v skladu z določbami ZMed.

Ker je Agencija ugotovila, da izdajatelj pred začetkom predvajanja nasilne vsebine v oddaji ni objavil ustreznega akustičnega in vizualnega opozorila, da vsebina ni primerna za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti, med njenim predvajanjem pa je ni označil z ustreznim vizualnim simbolom kot to določa 84. člen ZMed, je Agencija odločila, kot je navedeno v 2. točki izreka te odločbe in Izdajatelju naložila ravnanje v skladu s 14. členom ZAvMS. Čeprav je izdajatelj kršil določbo ZMed, ta določba v času izdaje te odločbe ne velja več, zato Agencija od izdajatelja ne more zahtevati ravnanja v skladu z neveljavno zakonodajo, temveč le v skladu z veljavno. Ker vsebinsko isto materijo (zaščita otrok in mladoletnikov) ureja ZAvMS v 14. členu, mora izdajatelj ravnati v skladu s tem zakonom.

Na podlagi prve alineje tretjega odstavka 109. člena ZMed ima Agencija v primeru ugotovljenih kršitev določb ZMed pravico in dolžnost izdajatelja televizijskega programa pisno opozoriti in odrediti, da se ugotovljene nepravilnosti odpravijo v določenem roku, ki ne sme biti krajši od enega (1) meseca in ne daljši od šestih (6) mesecev. Rok se lahko tudi podaljša za največ tri (3) mesece.

Agencija se je pri odločitvi za določitev roka odločala glede na naravo kršitev. Ker Agencija meni, da so ugotovljene kršitve take narave, da jih je treba in hkrati tudi možno odpraviti v najkrajšem času, se je odločila, da za odpravo tovrstnih nepravilnosti odredi rok en (1) mesec.

Agencija je na podlagi zgoraj navedenih ugotovitev zaključila, da televizijski program KANAL A, izdajatelja KANAL A d.o.o., Kranjčeva 26, 1000 Ljubljana, ki ga zastopa Marjetka Horvat, ni bil predvajan skladno z zakonskimi zahtevami, zato je Agencija odločila, kot je navedeno v izreku te odločbe.

Agencija je v postopku ugotovila, da posebni stroški postopka niso nastali.

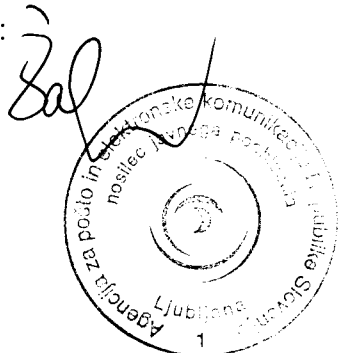

APEK

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo pritožba ni dovoljena. Mogoče je sprožiti upravni spor z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana v roku 30 dni od vročitve te odločbe. Tožbo se pošlje po pošti ali vloži neposredno pri pristojnem sodišču. Tožba se vloži v dveh izvodih.

Postopek vodil:
Igor Žabjek

Franc Dolenc
direktor